

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. De natura Sacramenti generatim sumpti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO SEXAGESIMA SECUNDA.

DE SACRAMENTIS in genere.

SACROSANCTVM Incarnationis Christi mysterium, tot bonorum, quæ à Dei benignitate in humanum genus profecta sunt, fontem & originem, cum quinquaginta novem tertiae partis questionibus exquisitissimè more suo pertractasset Doctor Angelicus, nunc ad Sacramentorum, quæ tanquam uberrimi gratiae rivus à fontibus Salvatoris profluxerunt, declarationem progreditur. Ad hæc Sacramenta prophetico spiritu alluisse videtur *Isaias*, dum dixit, Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Non de fontibus fluminis *Ægypti*, inquit *S. Hieronymus*, sed de fontibus *IESV*, qui in Evangelio clamabat, qui sitit veniat ad me. Hos nimirum in Ecclesiâ manere voluit benignissimus Dominus tanquam perenne, sapientiæ dicam, an bonitatis, singularisq; in nos amoris benevolentiaq; argumentum. Sancti igitur Doctoris vestigiis insistentes Disputationem isthuc de Sacramentis instituemus, nonnullis tamen cum eodem de iisdem in genere præmissis: circa quæ, discutienda præcipuè sunt quatuor, eorum scilicet essentia, necessitas, & effectus duplex, gratia scilicet & character.

SECTIO PRIMA.

De naturâ Sacramenti generatim sumpti.

I. Nostri temporis hæretici et divini hæc Sacramenta omni modo impugnant.

SACRÆ Fidei, Catholicæque religionis hostes hac tempestate nullum non moverunt lapidem, ut divinos hosce fontes, per quos gratia aliâque cœlestia charismata in hominum animos derivantur, vel obstruerent penitus, vel illorum præstantiam ac dignitatem imminuerent, mortalesque in quorum subsidium solatiumque instituta sunt, ab eorum receptione averterent. Nostrarum ergo partium est,

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

ut & eximia hæc munera, & in iis largitoris munificentiam declaremus, quantumque & ad gratiam, ceterasque animi opes comparandas, ipsamque etiam cœlestem beatitudinem obtinendam conferant, ostendamus. Primò autem omnium in quo natura & essentia Sacramentorum sita sit declarandum.

Difficultatem hac in re faciunt veteris Legis Sacramenta, quæ cum & Sacramenta passim vocentur, & à nostris multum differre dicantur; nostra enim & continent gratiam, & eam digne suscipientibus conferunt, illa verò gratiam non causabant, sed solùm eam per Christi passionem ac mortem dandam figurabant, ut habetur in Concilio Florentino post ultimam Sessionem, in decreto Eugenii IV. ad Armenos. Hæc ergo omnia

II. Præcipua hæc est difficultas circa veteris Legis Sacramenta.

omnia sub eadem definitione complecti, rationemque unam illis ac nostris communem assignare non parum videtur difficile, nisi ejusmodi utrisque naturam ascribamus, quæ sacramentalibus, id est, aliis Ecclesiæ ceremoniis ac ritibus, quæ Sacramenta non sunt, competat. Ad hoc verò clariùs intelligendum, quædam de Sacramenti nomine præmittenda.

III. Sacramentum, ut optimè Bellarminus lib. 1. de Sacramentis in genere, cap. 8. & Coninck hic in explicatione primi articuli, variè sumitur: primò prout idem sonat ac juramentum, qui ferè prophæticis Scriptoribus est usus hujus vocis.

IV. Secundò sumitur Sacramentum pro signo rei sacræ: quo sensu, non septem illis solis, quæ Ecclesiæ Sacramenta nuncupat, competit vox illa, sed aliis etiam omnibus ceremoniis ac ritibus, tam Synagogæ, quàm Ecclesiæ, quæ plus semper continebant quàm præ se in externâ specie ferebant. Hoc sensu parabolæ omnes, ipsaque etiam Apocalypsis dici possent mysterium & Sacramentum: quo sensu Sanctus Augustinus libro 8. de Genesi ad literam cap. 4. Lignum vitæ vocat Sacramentum Christi.

V. Tertio usurpari solet Sacramentum, seu mysterium pro re quavis arcanâ, & hoc sensu idem est Sacramentum quod secretum: sic Tob. 12. vers. 7. dicitur: *Sacramentum regis abscondere bonum est*, & ad Ephesios 1. vers. 9. ut notum nobis faceret Sacramentum voluntatis suæ, quo sensu mysterium deductum volunt auctores à græcis vocibus *μυστήριον*, quod claudo significat, & *σώμα*, quasi quod sacrum & arcanum est, silentio sit prehendendum.

VI. Quarto accipitur Sacramentum pro ceremoniâ, quâ homines peculiari aliquâ ratione Deo dicantur, qui proinde mystæ dicebantur à verbo *μυστήριον*, quod est initio, seu sacris imbuo. Unde Cicero secundo de Legibus ait mysteria vocari initia, quibus ex agrèlli vitâ exculti ad humanitatem sumus, tanquam ea sint vitæ principia.

VII. Quintò demum Sacramentum, seu mysterium denotat id quod sanctitatem aliquam & significat, & suscipientibus confert, quo sensu de eo hic est sermo. Solum noto frustra in orthodoxos debacchari nostri temporis sectarios, quasi Sacramenti nomen in peregrinos sensus detorqueant, primò enim ipsi in idem recidunt, cum duo saltem Sacramenta admittant. Deinde eâ Patrum, Doctorum, totiusque ad eodè Ecclesiæ auctoritate firmatus est hic istius vocis usus, ut frustra obloquantur hæretici.

VIII. Sacramentum itaque, de quo hic loquimur, esse debet signum sensibile, & consequenter materiale quiddam, & sensibus subiectum, ut docent Theologi communiter in quarto, dist. 1. & Sanctus Thomas hac quæstione, art. 4. quod etiam clarè tradit Sanctus Augustinus, tum alibi, tum libro 2. de Doctrinâ Christianâ cap. 1. licet enim nil vetet quo minùs instituere possit Deus rem spirituales tanquam signum præcticum gratiæ, nempe ad cuius præsentiam semper confertur, actum verbi gratia aliquem intellectus, aut voluntatis Angelicæ, non tamen esset Sacramentum prout hic de Sacramento loquimur, nempe signum & Sacramentum humanum, ad homines in unius Ecclesiæ & Dei cultus formâ continendos, quod optimè docet Sanctus Augustinus lib. 10. contra Faustum, cap. 11. his verbis: *In nullum religionis nomen convenire possunt homines, nisi aliquo signaculorum, vel visibilium Sacramentorum*

rum consortio colligentur, quorum Sacramentorum vis inenarrabiliter valet plurimum.

Dices: Character impressus in quibusdam Sacramentis, est quid spirituale, & consequenter insensibile, idem est de contritione, & tamen sunt materia, hæc Penitentia, ille Baptismi, Confirmationis, & Ordinis, ergo non est de conceptu Sacramenti, ut sit quid sensibile. Contra: Christus prout in Eucharistiâ existit modo spirituali, & consequenter insensibili, & tamen constituit Sacramentum, ergo.

Respondetur, non esse necessarium ut quicquid constituit Sacramentum sit sensibile per se, sed sufficit quòd per aliud rationem illam sortitur, ut contritio per confessionem, character per ablationem vel unctionem, Christus per species panis & vini, sub quibus existens per modum cibi spirituales animæ refectionem significat, sicut ablutio corporis, ejusdem animæ ablationem. Ut verò totum recipiat denominationem sensibilis, sufficit quòd aliquid sensibile includat, quâ de causâ homo sensibilis dicitur, quamvis altera ejus pars spiritualis sit, & insensibilis.

SECTIO SECUNDA.

In quo formaliter consistat essentia Sacramenti?

EX quatuor illis, quæ ad perfectam cuiusque rei cognitionem inquirenda à Philosophis præscribuntur, primum, nempe *an sit*, in præfenti supponendum, cum sacrarum literarum testimonio constat septem Sacramenta, seu sacramentalia ad gratiam nobis impertiendam, ac peculiariter ad effectus varios auxilia, ab humani generis redemptore esse Ecclesiæ relicta. Hic ergo secundum, quid nimirum sit Sacramentum peculiariter inquiremus, variisque diversorum hac de re placitis in præfenti sectione relatis, quid nobis verisimilius videatur, sectione sequente aperiemus.

Pater Suarez hic, disp. 1. sect. 4. & P. Vasquez hic, disp. 128. cap. 2. nonnullos referunt ex antiquioribus Theologis, qui affirmare videntur Sacramentum definiri non posse; cum enim inquirunt, sit ens per accidens, sicut essentiam non habet unam, ita nec unicâ definitione explicari potest. Sed hoc facile rejicitur, Sacramentum enim licet non sit tam perfectè unum ac homo, aut compositum quodvis physicum, non tamen ita disparatè se habent inter se illius partes, ut in essentiam & definitionem unam coalescere non possint, ad hoc enim sufficit illius partes aliquam ad se dicere habitudinem. Unde sicut definitur exercitum & oratio, sic non est cur definiri nequeat Sacramentum.

Hoc ergo rejecto, Pater Vasquez citatus, in hoc ait sitam esse essentiam Sacramenti, ut veram sanctitatem significet, licet nec illam, nec ullam aliam conferat: quam suam sententiam fundat in communi illâ definitione Sacramenti, quòd sit *signum visibile invisibilis gratiæ*, hoc autem signum vult esse merè speculativum, non præcticum, quæ etiam opinio videtur esse communis Thomistarum. Sed contra: Hac enim ratione multa admitti debent in numerum Sacramentorum, quæ communi Theologorum consensu excluduntur, qualia

III. Sacramentum variè sumitur: primò pro juramento.

IV. Secundò, Sacramentum idem est ac signum rei sacræ.

V. Sumitur etiam Sacramentum pro re quavis arcanâ.

VI. Sacramentum insuper ritum aliquem significat, quæ homines Deo dicantur.

VII. Tandem Sacramentum denotat id, quòd sanctitatem & significat, & confert.

VIII. Sacramentum, ut hic sumitur, esse debet quid sensibile, & consequenter materiale.

IX. Obje. Chæ. racter & c. tritio sunt quid spirituale, & tamen sunt materia Sacramenti.

X. Respondetur, ut quid constituit Sacramentum sit sensibile per se, sed sufficit quòd per aliud rationem illam sortitur.

I. Dari Sacramentalia, sacrarum literarum testimonio constat.

II. Dicitur autem qui Sacramentum, nisi per accidens, defini non possit.

III. Prima sententia est, Sacramentum esse signum visibile invisibilis gratiæ.